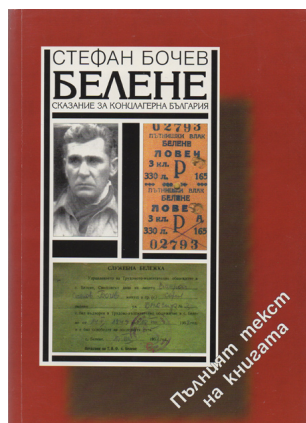

Белене – сказание за концлагерна България

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Февруари 2014 19:00

Един уникален документ за концлагера на остров Персин! Така може да бъде определен разказа на бившия лагерист **Стефан Бочев** за най-големия политически лагер край Белене по времето на комунистическия режим.

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) ви представям този невероятен документ, запазил за история паметта за репресиите на комунистическия режим в лагерите.

Може би сред цялата мемоарна литература за лагерите книгата на Стефан Бочев „**Белене**” – сказание за концлагерна България

и

[„Куциян” на Йордан Вълчев](#)

са двата най-разтърсващи разказа за преживяното през втората половина на 40-те години и първата половина на 50-те години в лагерите на комунизма.

И двете книги се отличават с това, че излизат под перото на хора с усет към словото и най-вече, че са писани по време на престоя в лагерите или непосредствено след това, а не са спомени, написани след 10 ноември 1989 г.

Показателно е, че Стефан Бочев започва своя дневник още по времето, когато е в лагера и успява да изнесе записките буквално в долните си гащи, когато го пускат заради ужасната краста, с която е заразен. Така записките му оцеляват.

Кой е авторът на „Белене” – сказание за концлагерна България

Стефан Бочев е роден през 1910 г. На 19-годишна възраст започва да следва право в Швейцария (1929), където завършва през 1933 г. Специализира в Университета по висши международни науки (1934-1936). През есента на 1934 г. става кореспондент на „Вашингтон пост” за Женева. Пише и за други американски вестници. До есента на 1933 г. е единственият български акредитиран журналист в Обществото на народите в Женева.

През 1938 г. е началник на кабинета на министър-председателя Георги Кьосеиванов. В периода 1939-1941 г. е на дипломатическа работа в Стокхолм, а по-късно и в Швейцария. Остава съпругата и детето си в чужбина и през есента на 1945 г. се прибира в България. Изпълнява длъжността първи легационен секретар в София (октомври 1945 г. – декември 1947 г.).

През октомври 1946 г. участва в паметния опозиционен митинг на Никола Петков, след който влиза в ползрението на комунистическото управление. Уволнен е като дипломат и през 1949 г. е въдворен в лагера на остров Персин, създаден през април същата година със секретно решение на комунистическото правителство на Васил Коларов като най-голям лагер за политически противници на БКП. Първоначално е въдворяване за срок от 18 месеца – от май 1949 г. до ноември 1950 г. За кратко излиза на свобода, след което пак е прибран до 1953 г. След смъртта на Сталин през март 1953 г. започва поетапното освобождаване на политическите противници от лагерите, както в съветския ГУЛАГ, така и в България.

След лагера Стефан Бочев изкарва прехраната си като като хамалин, работи в строителство и преводач.

Защо пиша

Подобна книга не може да бъде преразказана. Тя трябва да бъде прочетена. Второто, пълно издание от 2003 г. е внушително със своите над 1000 страници, но ви уверявам, че нито една няма да ви остави без емоция. Защото в крайна сметка книгата не само е

Белене – сказание за концлагерна България

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Февруари 2014 19:00

запазила автентичната картина от концлагера на остров Персин, но и е пример за невероятната воля и човешки дух на свободолюбивите хора, станали жертви в един от най-черните периоди на българския комунизъм. Черти, които без всякакво съмнение притежава Стефан Бочев, авторът на този неповторим разказ.

„И така, бива ли трябва ли да се пише за всичката тая ужасия и дивотия на концлагерите в следдеветосептемврийска България? Кому е нужно това? Не е ли по-добре сега, когато ония събития вече почват да се затриват в паметта, тази страница да се покрие със забвение? Защо пък да е непременно потребно да се знае чак толкова много за това наше тъй и тъй отминало битие”, въпрос, с който Стефан Бочев ще ви провокира още в началото на своя разказ.

„Ами че защото както отделния човек, така и всеки народ, за да поумнее трябва да разбере сам себе си – да извади поука от действията и бездействията си, от грешките и безумията на своя изминат път”, ще ви отговори авторът.

„Но как ще стане това без честно признание? Не може човек, който лъже себе си, да поумнее. Не може народ, който затваря очи за истините на собствената си история, да очаква, ч е занапред ще действа по-разумно”, заключава Стефан Бочев.

Той е прав, затварянето на страницата на комунистическия режим без да бъде прочетена предизвиква не един или два рецидива в нашия живот днес.

Философията на бившия лагерист, преживял Персин, е, че когато истината стане обществено достояние тя се превръща в публична изповед и разкаяние. Това е и основният му мотив да пише.

Онова, което мога да направя е горещо да ви препоръчам да прочетете сказанието за Белене на Стефан Бочев. От него не само ще научите истината, но то ще ви направи и по-мъдри, споделяйки разказа на един човек, чийто дух не е пречупен в комунистическия лагер.

Белене – сказание за концлагерна България

Написано от Христо Христов
Неделя, 09 Февруари 2014 19:00

Стефан Бочев, „Белене” – сказание за концлагерна България, изд. фондация „Българска наука и изкуство”, 2003 г., второ, пълно издание, 1024 страници.